Paraván - Attila halálának ábrázolásával

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	97.107.1
Alkotó:	Kós, Károly (1883 - 1977) / tervező Marx, Béla (1885 - 1963) Taller, Pál / fafaragó
Készítés ideje:	1909 KÖRÜL
Készítés helye:	Magyarország
Jelzés:	TERVEZTE KOÓS KÁROLY / SZINEZTE: MARX BÉLA / FARAGTA TALLER PÁL)
Anyag:	jávorfa (juharfa); kőrisfa
Technika:	égetéssel árnyalt; faragott; színezett; vésett díszítés
Méretek:	szélesség: 205 cm magasság: 165 cm

Kós Károly 1909-ben a *Magyar Iparművészet* című folyóiratban közölte grafikai sorozatát és kéziratát *Attila királról ének* címmel. Az eredetileg kézzel írott és rajzolt könyv 11 szöveges oldalból és 9 képből állt. Ezek a rajzok ihlették az ellenző elkészítését. Az Attila-mondakör a századforduló magyar történelemtudatának meghatározójává vált a hun?magyar közös eredet számos terven, kivitelezett alkotáson felbukkant. A Maróti Géza által tervezett, szintén 1909-ben épült velencei Magyar Ház mozaikjai - melyeket Körösfői Kriesch Aladár tervezett - szintén erre a mondakörre épültek Nagy Sándor pedig Attila lakomáját ábrázolta a központi üvegablakon.

A keretén jelzett bútordarab igazolja, hogy maga Kós Károly tervezte azt, és használta fel grafikai sorozatát a paraván tervezéséhez. A sorozatból a háromrészes paravánhoz hat képet emelt ki a művész: ezek a *Réka asszony és a két holló*, *Attila a halottas ágyon*, *Hóhérok és Réka asszony*, *Sirató vitéz lóháton*, *Attila koporsója bivalyos szekéren*, *Sirató alak* címet viselő darabok.

A keretet dúsan vésett-faragott díszítmények, X-ek, hullámok, virágok borítják. A függőleges elemek a kereten túlnyúló, kopjafákat idéző tagozatban végződnek, a díszítőmotívumok az erdélyi folklórból származnak. A kereten belül középre a metszett-égetett-festett kép, alulra és felülre szöveges mező került. A történelmi-mondai hagyományt megelevenítő bútordarab bútorművészeti jelentősége mellett fontos tanúja a korszak eszmetörténeti áramlatainak is.

Feliratok:
I. Szép piros hajnalban két fekete holló/ szálla az ablakba, Réka ablakába / Királasszon kérdi:

- Miért jőve hozzám két fekete holló, halálnak madara/Mond az egyik holló: halál van a házban.

II. Benn az ágyas házban, lakodalmas ágyban / lakodalmas ágyban, haj halottas ágyban/feküszik a király világ királa: mejjire ráomlik nagy, hosszú szakálla/aj véres szakálla Atila királnak

III. Hóhérok, hóhérok, királi hóhérok/fogjátok, vigyétek gyilkos királasszont, bevetették a vízbe, /-bevetették a vízbe, a víz kivetette, / bevetették a fődbe, föd is kivetette, / bevetették a tűzbe, a tűz megégette.

IV. Hét napig mindennap, mind az egész világ / az urát sirassa a torát torolja / Hét napig mindennap, reggeltől estvélig -a bucsuztatóját ezer sip sipolja/Hét napig mindennap estvétőlreggelig/lobogó láng égjen nagy hegyek orrmán.

V. Viszik már, viszik már nagy Atila királt, / husz fekete bihal huzza koporsóját, / vele megyen ezer kopjás katonája, -koporsója megett menyen két árvája, / ugy viszik nagy Magyarországra

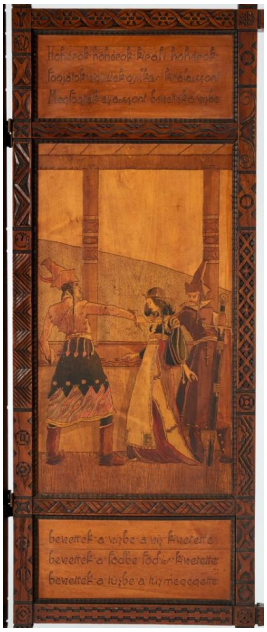
VI. Róva van a rovás, olvasom az irást, / aj látom a látást, aj látom a a sirást, / nyil a nyilat fogja, vér a vért felissza. Napnyugodot felől nagy zivatar támad, / naptámadat felül, nap többet nem támad, /nap többet nem támad.

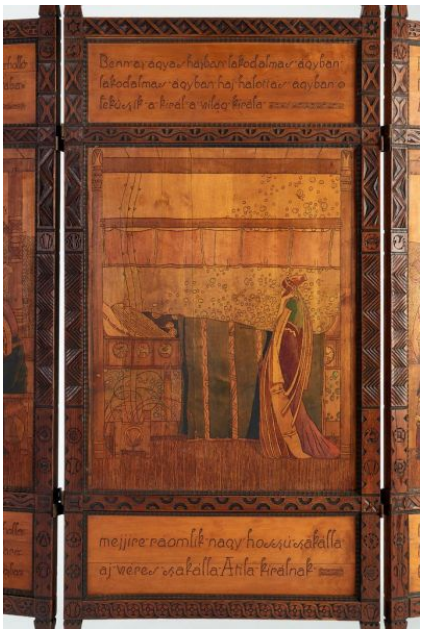
© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

Irodalom

- Somogyi Zsolt: *A magyar szecesszió bútorművészete*. Corvina Kiadó, Budapest, 2009. - Nr. 86.
- Batári Ferenc: Régi paravánok. *Otthon*, 1998. 1998.
- Batári Ferenc: Új szerzemények. *Ars Decorativa*, 17. (1998). 1998. - 155-156.
- Kós Károly: Attila Királyról Ének. *Magyar Iparművészet*, 12. (1909). 1909. - 297-320.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum